

Vergaderjaar 2010–2011

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 804

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 juni 2011

Hierbij zend ik u de geannoteerde agenda voor de Eurogroep en Ecofin Raad van 20 juni 2011 te Luxemburg.

Het is mogelijk dat nog punten worden toegevoegd aan de agenda of dat bepaalde onderwerpen worden afgevoerd of worden uitgesteld tot de volgende vergadering.

De minister van Financiën,
J. C. de Jager

Geannoteerde Agenda van de Eurogroep en de Ecofin Raad van 20 juni 2011 te Luxemburg

1. IMF artikel IV consultatie met de eurozone

Document: Aide-mémoire; nog niet beschikbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Eurogroep zal waarschijnlijk naar aanleiding van een toelichting van het IMF op de jaarlijkse Art IV missie naar het eurogebied spreken over de Europese economie en macro-economisch beleid. De aide-mémoire die daarvoor wordt geschreven, is nog niet beschikbaar. Nederland kan de toelichting aanhoren.

2. Griekenland

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Besluitvorming

Besluitvormingsprocedure: Unanimiteit

Toelichting: Tijdens de Eurogroep zullen de ministers spreken over de uitkomsten van de missie van het IMF, de Europese Commissie en de ECB («de Trojka») naar Athene.

Op 3 juni kwam de Trojka met een verklaring over zijn bevindingen. Hieruit bleek dat er op ambtelijk niveau overeenstemming is bereikt met de Griekse regering over een veelomvattend beleidspakket met extra maatregelen die Griekenland moet nemen om weer op het oorspronkelijke tekortreductiepad terecht te komen. Daarbovenop is overeengekomen dat Griekenland een grootschalig privatiseringsprogramma opzet, onafhankelijk van de Griekse politiek, om staatseigendommen te verkopen. Dit moet tot 2015 zo'n 50 miljard euro genereren waarmee de Griekse externe financieringsbehoefte in die periode verlaagd kan worden. Verder is een betere implementatie van structurele maatregelen nodig.

Omdat Griekenland in 2012 naar alle waarschijnlijkheid niet terug kan naar de markt, is er een financieringsgat ontstaan. Onderwerp van discussie is daarom de modaliteiten van financiering. Gedurende de komende tijd wordt hierover verder gesproken.

3. Stand van zaken Ierland en Portugal

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Tijdens de Eurogroep is een gedachtewisseling voorzien over de stand van zaken rondom de leningenprogramma's voor Ierland en Portugal. Er is geen besluitvorming voorzien. Het eerste voortgangsrapport van de implementatie van de met Portugal overeengekomen maatregelen wordt verwacht rond september. Naar verwachting zal de Eurogroep stil staan bij de Portugese verkiezingsuitslag van 5 juni jl. Onlangs verscheen het eerste formele voortgangsrapport van de Europese Commissie over de implementatie door Ierland van de maatregelen waaraan het land zich, in het kader van het pakket leningen vanuit het IMF en de Europese faciliteiten EFSF en EFSM en de bilaterale partijen heeft gecommitteerd. Op basis van dit voortgangsrapport heeft de Europese Commissie besloten tot uitkering van de tweede tranche uit het EFSM. Dit rapport vormt ook de basis voor de besluitvorming over uitkering van een tweede EFSF tranche.

4. EFSF goedkeuring

Document: niet beschikbaar

Aard bespreking: goedkeuring

Besluitvormingsprocedure: unanimititeit

Toelichting: Tijdens de Eurotop van 11 maart jl. is overeengekomen om de leencapaciteit van het EFSF te herstellen naar de oorspronkelijke voorziene 440 miljard euro. Herstel van de leencapaciteit van het EFSF wordt bereikt door een combinatie van hogere eerstelijns en achtervang garanties. De eerstelijns garanties dienen hierbij de directe dekking van de netto leningen van het EFSF en de daaraan gekoppelde rentelasten. Aanvullende achtervang garanties zijn nodig om de AAA-rating van het EFSF te garanderen. Aanpassing van het EFSF is opgenomen in de Voorjaarsnota.

5. ESM verdrag

Document: niet beschikbaar

Aard bespreking: discussie en mogelijk besluit

Besluitvormingsprocedure: unanimititeit

Toelichting: Op 24 en 25 maart jl. heeft de Europese Raad een akkoord bereikt over de belangrijkste kenmerken en structuur van het permanente noodmechanisme, het Europees Stabilisatiemechanisme (ESM). ESM zal de opvolger zijn van de tijdelijke noodmechanismen EFSF en EFSM. Net als het EFSF, zal het ESM alleen financiële steun kunnen bieden aan eurolanden onder zeer strikte condities vergelijkbaar met het IMF en indien dat noodzakelijk is om de financiële stabiliteit van de eurozone als geheel te waarborgen.

Het akkoord van de Europese Raad van 24 en 25 maart jl. is vastgelegd in de ESM Term Sheet. De afspraken uit de Term Sheet worden tijdens de juridische uitwerking vertaald naar het ESM Verdrag. Tijdens de Eurogroep en Ecofin Raad zal gesproken worden over het ESM Verdrag en zal mogelijk unaniem een besluit worden genomen over het Verdrag.

Nadat akkoord is bereikt over het ESM Verdrag zal dit Verdrag, samen met de wijziging van artikel 136 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, ter ratificatie voorgelegd worden aan het parlement.

6. Europees semester

Document: commissieaanbevelingen/concept-Raadsaanbevelingen naar aanleiding van de Stabiliteits- en Convergenceprogramma's en de Nationale Hervormingsprogramma's:

http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/convergence/programmes/2011_en.htm

Aard bespreking: besluitvorming

Besluitvormingsprocedure: gekwalificeerde meerderheid

Toelichting: In het kader van het Europese semester zal de Raad lidstaatspecifieke aanbevelingen aannemen naar aanleiding van de Stabiliteits- en Convergenceprogramma's en de Nationale Hervormingsprogramma's. Lidstaten hebben deze programma's in april ingediend bij de Commissie. De Commissie heeft deze programma's nu beoordeeld en komt met lidstaatspecifieke aanbevelingen (naar aanleiding van de Nationale Hervormingsprogramma's) en opinies (naar aanleiding van de Stabiliteits- en Convergenceprogramma's). Deze aanbevelingen en opinies zijn per lidstaat gebundeld in één document, waarin de Commissie een totaalpakket van aanbevelingen aan de lidstaten presenteert die betrekking hebben op zowel de budgettaire als macrostructurele situatie in de lidstaten. De aanbevelingen hebben als doel lidstaten aan te

spreken op hun verantwoordelijkheden omtrent het respecteren van de afspraken uit het Stabiliteits- en Groeipact (budgettaire beleid) en Europa 2020 (structureel economisch beleid).

Van de Ecofin Raad wordt nu gevraagd aanbevelingen aan de lidstaten te formuleren. Hierbij zullen de Commissieaanbevelingen als basis dienen. De lidstaten worden vervolgens geacht rekenschap te geven van deze aanbevelingen bij het opstellen van de (concept)begroting voor 2012 en bij het anderszins formuleren van budgettaire en structureel economisch beleid voor de jaren 2011–2012.

Voor Nederland voorziet de Commissie de volgende aanbevelingen naar aanleiding van het door het kabinet ingediende Stabiliteitsprogramma en het Nationale Hervormingsprogramma:

- Het implementeren van de budgettaire strategie voor de jaren 2012 en hierna zoals voorzien door het kabinet. Aandachtspunt hierbij is dat de budgettaire consolidatie duurzaam en zoveel mogelijk groeivriendelijk moet zijn, door het beschermen van uitgaven aan categorieën die belangrijk zijn voor economische groei zoals onderzoek en innovatie, onderwijs en training.
- Het linken van de wettelijke pensioenleeftijd aan de ontwikkelingen in de levensverwachting en het nemen van maatregelen voor het verhogen van de effectieve pensioenleeftijd met het oog op de houdbaarheid van de overheidsfinanciën. Ook zou Nederland een (eerste) aanzet moeten presenteren voor het omgaan met de kosten voor de langdurige zorg.
- Het vergroten van de arbeidsparticipatie door het verminderen van fiscale prikkels die de minst verdienende partner ervan weerhoudt om (meer) te gaan werken, en door het nemen van maatregelen die kwetsbare groepen beschermen en hen assisteren bij de re-integratie in de arbeidsmarkt
- Het versterken van innovatie, private investeringen in onderzoek en ontwikkeling en de relaties tussen bedrijfsleven en wetenschap door middel van het afgeven van de juiste prikkels in het kader van het nieuwe bedrijfslevenbeleid «Naar de top.»
- Het verlagen van de (economische) kosten van verkeerscongestie door het doelgericht investeren in spoorwegen, het stimuleren van de omslag van vaste naar variabele belasting van weggebruikers en het introduceren van de beprijzing van weggebruik.

7. Economic governance

Document: Niet openbaar

Aard bespreking: overeenstemming bereiken over aanpassing algemene oriëntatie

Besluitvormingsprocedure: Bij vier van de zes voorstellen geldt de gewone wetgevingsprocedure (medebeslissing Europees Parlement). Bij twee van de zes voorstellen wordt het Europees parlement geconsulteerd).

Toelichting: De Raad zal spreken over de onderhandelingen die met het Europees Parlement plaatsvinden over het governancepakket, en waarschijnlijk ook over het scoreboard van de nieuwe macro-economische onevenwichtighedenprocedure. Naar verwachting zal het Voorzitterschap duidelijkheid geven over de stand van zaken in de onderhandelingen met het Europees Parlement. Het doel is de onderhandelingen af te ronden voor eind juni. Om dit te halen zullen van beide kanten concessies nodig zijn. Er zal gesproken worden over de inzet op enkele thema's die door het Voorzitterschap geïdentificeerd zijn. Nederland zal hierbij blijven benadrukken dat versterking van de *economic governance* voor Nederland een cruciaal element is van de

veelomvattende aanpak van de eurocrisis. Nederland zal ook de lijn blijven steunen dat op bepaalde thema's bewogen kan worden richting het Europees Parlement, onder meer op amendementen die betrekking hebben op nieuwe boetes, meer transparantie, dialoog tussen Europees Parlement, Raad, Commissie en verankering van het Europees Semester. Nederland zal ook aangeven positief te staan tegenover het toepassen van omgekeerde gekwalificeerde meerderheid in het Stabiliteits- en Groei-pact waar juridisch mogelijk.

Ook zal waarschijnlijk gesproken worden over het scorebord van de macro-economische onevenwichtigheidsprocedure. Het enige openstaande punt wat betreft de inzet van de Raad is het punt asymmetrie. Nederland zal hierbij inzetten op een asymmetrisch scorebord, door te pleiten tegen symmetrische drempelwaarden bij de indicatoren aangaande het lopende rekeningsaldo en de reële effectieve wisselkoers.

Inmiddels is bekend dat er in de aanloop naar de Eurogroep en Ecofin Raad van 20 juni, een informeel diner van de Ecofin Raad plaatsvindt in de avond van 14 juni a.s., waarbij gesproken zal worden over het governance pakket.

8. Besluit tot verlening van een garantie voor verliezen van de Europese Investeringsbank

Document: n.v.t.

Aard bespreking: Gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: De Raad zal spreken over een voorstel voor een compromis met het Europees Parlement in de co-decisie procedure over de verlenging van de garantie van de EU op de operaties van de EIB buiten Europa in het kader van het Externe Leenmandaat voor de periode 2007–2013 (de zogenaamde «mid term review»). Een gekwalificeerde meerderheid steunt het voorstel, inclusief een verhoging van de bestaande garantie met 4 % voor alle regio's (1730 miljoen euro extra EIB leningen) tot een totaal aan EIB leningen van Euro 27,57 miljard voor de periode 2007–2013 (exclusief een extra 2 miljard euro voor bestrijding klimaatverandering, waarover een consensus bestaat). Nederland en naar verwachting het VK, en Zweden zijn van mening dat volstaan kan worden met de al door de Europese Raad van 25 maart gesteunde extra 1 miljard euro voor de Middellandse Zeeregio in het kader van de Arabische lente. Het telkenmale «gelijk optrekken» van de financiële steun aan alle regio's naar aanleiding van bijzondere gebeurtenissen in een van de regio's is principieel (en budgettair) moeilijk te aanvaarden. Voorts is een belangrijk probleem voor Nederland en het VK de door het EP voorgestelde – en door het Voorzitterschap overgenomen – verwijdering van een bepaling in het oorspronkelijke Raadsstandpunt die garanties van de EU op EIB leningen aan IJsland afhankelijk stelt van het voldoen van dit land aan haar EEA verplichtingen.

9. Aanpassing Richtlijn inzake Depositogarantiestelsels

Document: niet openbaar: Presidency compromise van Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on Deposit Guarantee Schemes [recast]

Aard bespreking: overeenstemming bereiken over Algemene Oriëntatie

Besluitvormingsprocedure: gekwalificeerde meerderheid

Toelichting: De financiële en economische crisis heeft laten zien dat het huidige systeem van beperkt geharmoniseerde garantiestelsels niet voldoende functioneert en het gelijke speelveld verstoort. Na een snelle aanpassing van de Richtlijn inzake Depositogarantiestelsels in het

voorjaar van 2009 heeft de Europese Commissie in de zomer van 2010 een voorstel tot (grondige) herziening van deze richtlijn gepubliceerd. Over dit voorstel en de Nederlandse inzet is de Kamer middels het BNC-fiche geïnformeerd¹. Met de thans voorliggende compromistekst worden de verschillende Europese stelsels vereenvoudigd en meer geharmoniseerd. De volledig geharmoniseerde dekking van € 100 000 per depositouder per bank blijft behouden. De uitkeringstermijn blijft 20 werkdagen, maar de uitloop van 10 additionele werkdagen in uitzonderlijke gevallen is niet langer toegestaan. De informatievoorziening aan spaarders wordt verbeterd. Ook wordt voorgesteld de financiële weerbaarheid van de stelsels te verbeteren, door ex ante financiering met risicopremies verplicht te stellen, maar hierover wordt nog onderhandeld. De Europese Commissie had voorgesteld dat een stelsel onder voorwaarden geld zou moeten kunnen lenen van andere stelsels binnen de EU, via een wederzijdse leenfaciliteit. Dit voorstel van de Commissie maakt geen onderdeel uit van het huidige compromis.

10. Verordening OTC Derivaten

Document: niet openbaar

Aard bespreking: de Raad zal trachten te komen tot een algemene oriëntatie

Besluitvormingsprocedure: gekwalificeerde meerderheid

Toelichting: De EMIR verordening geeft invulling aan de G20 afspraken om Over the Counter (OTC) derivaten waar mogelijk centraal te clearen en aan een rapportage verplichting te onderheven. De European Securities and Markets Authority (ESMA) zal aan de hand van vastgestelde criteria bepalen welke OTC derivaten in aanmerking komen om verplicht centraal gecleard te worden. Niet alle OTC derivaten komen hiervoor in aanmerking, zoals bijvoorbeeld als er sprake is van een illiquide markt. In dat geval worden risicomitigerende eisen gesteld zoals het uitwisselen van onderpand. Centrale clearing zal via centrale tegenpartijen gebeuren die als gevolg van de verordening aan strenge eisen moeten voldoen en onder toezicht zullen komen te staan.

Nederland steunt centrale clearing waar dit systeem risico vermindert. Nederland is van mening dat het toepasselijk is dat wanneer centrale clearing verplicht wordt er strenge eisen worden opgelegd aan en goed toezicht komt op centrale tegenpartijen. Dit toezicht zou volgens Nederland zoveel mogelijk Europees moeten geschieden. De kosten die verbonden zijn aan centrale clearing zouden voor pensioenfondsen onevenredig hoog zijn. Aangezien pensioenfondsen geen systeem risico vormen omdat zij een zeer prudent risicoprofiel opgelegd krijgen zouden ze uitgezonderd moeten worden van de verordening totdat de kosten problematiek is opgelost. Om een goed beeld te krijgen van de OTC derivaten markt is het volgens Nederland essentieel dat alle derivaten gerapporteerd worden aan trade repositories. De toegang tot data voor alle relevante toezichthouders is van groot belang. Vanwege het grensoverschrijdende karakter van trade repositories zou dit toezicht door ESMA verricht moeten worden.

11. Verordening technische vereisten voor overmakingen en afschrijvingen in euro

Document: Niet openbaar.

Aard bespreking: goedkeuren algemene oriëntatie.

Besluitvormingsprocedure: gekwalificeerde meerderheid

Toelichting: Doel van het voorstel is om te zorgen dat binnen de Europese Unie overal dezelfde standaard gebruikt wordt bij het doen van overschrijvingen in euro's en het uitvoeren van automatische incasso's in euro's. Op deze manier wordt de interne markt voor betalingsdiensten in

¹ Kamerstukken II 2010/ 2011, 22 112 nr 1 055.

euro, de eengemaakte eurobetalingsruimte of Single European Payments Area (SEPA), tot stand gebracht. Evenals de Commissie onderkent Nederland het belang om ervoor te zorgen dat optimaal van een gemeenschappelijke eurobetalings-ruimte kan worden geprofiteerd. Cruciaal voor Nederland is dat bij de creatie van een gelijk speelveld daadwerkelijk in iedere lidstaat dezelfde standaard wordt gebruikt voor eurotransacties die onder de verordening vallen.

12. Stresstesten en back stops

Document: Final report on backstops; nog niet beschikbaar

Aard bespreking: gedachtewisseling

Besluitvormingsprocedure: n.v.t.

Toelichting: Dit jaar vinden er voor de derde keer op Europees niveau bancaire stress testen plaats. Opnieuw doen zo'n 90 financiële instellingen mee. De stress test resultaten worden eind juni/begin juli verwacht. Nieuw is deze keer de toets op de nationale resultaten door EBA, de Europese instelling die sinds 1 januari 2011 actief is als opvolger van CEBS. Banken die zakken voor de stress test zullen zo snel mogelijk na de publicatie van de resultaten een concreet kapitaalversterkingsplan moeten indienen bij hun toezichthouder. Banken in de gevarenzone zullen extra gemonitored worden. De kapitaalversterking zal in de eerste plaats moeten gebeuren via private oplossingen. Als een bank niet binnen een paar maanden zelf zijn kapitaal kan versterken, zal er publiek geld bij moeten (back stops). Landen die hier geen publieke middelen voor vrij kunnen maken, kunnen aankloppen voor een programma bij het IMF/EFSF.

13. Code of Conduct (business taxation)

Document: Rapport van de Gedragscodegroep; niet openbaar

Aard bespreking: aannname voortgangsrapportage

Besluitvormingsprocedure: unanimiteit

Toelichting: De Gedragscodegroep doet van haar bijeenkomsten halfjaarlijks verslag in een voortgangsrapport aan de Ecofin Raad. Het rapport doet verslag van werkzaamheden ten aanzien van rollback en de standstill procedure. De standstill procedure houdt de afspraak in om geen nieuwe schadelijke maatregelen te introduceren. Daarnaast doet het rapport verslag van het uitdragen van de Code principes naar derde landen. Nederland kan instemmen met het voortgangsrapport.

14. Kwaliteitsmanagement Europese Statistieken

Document: Mededeling kwaliteitsbeheer voor Europese statistiek (COM (2011) 211 definitief; <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2011:FIN:NL:PDF>)

Aard bespreking: aannname raadsconclusies over de Commissie mededeling over kwaliteitsmanagement betreffende de Europese statistiek

Besluitvormingsprocedure: unanimiteit

Toelichting: De problemen met de Griekse statistieken hebben de noodzaak van een verdere verbetering van het kwaliteitsmanagement van de Europese aangetoond. Het verleggen van de aandacht van een correctieve aanpak naar een preventieve aanpak – zoals de Commissie voorstelt – verdient alle steun. Er dient een kwaliteitsmanagement systeem ingevoerd te worden voor de statistieken van de overheidsfinanciën van de lidstaten. Het gaat daarbij vooral om voldoende kwaliteit van methoden, data en samenstellingsprocessen bij de samenstelling van deze statistieken. Goede samenwerking tussen statistische bureaus, centrale banken en ministeries van Financiën is daarbij onmisbaar. Voorts heeft de Europese praktijk laten zien dat in een aantal lidstaten de

vrijwillige toepassing van de «european statistics code of practice» niet werkt. Deze code regelt zaken als voldoende onafhankelijkheid van de statistiek van lidstaten (institutionele omgeving), voldoende budgetten en hooggekwalificeerde medewerkers bij de statistieken (van de overheidsfinanciën). Daarom verdient het idee om deze code of practice een zwaardere juridische grondslag te geven alle steun.

15. Update Icesave

Conform het verzoek van de Tweede Kamer om haar regelmatig te informeren over de ontwikkelingen in het Icesave dossier, wil ik de Tweede Kamer vermelden dat:

- Het IMF op 3 juni de 5^e review van het programma heeft goedgekeurd. Nederland stemde hier tegen.
- In principe de ESA (EFTA Surveillance Authority) op 10 juni met een officiële opinie zal komen, waar naar verwachting in zal staan dat IJsland volgens de ESA een verplichting heeft uit hoofde van de DGS richtlijn om Nederland en het VK terug te betalen. IJsland heeft daarna twee maanden de tijd om aan haar verplichtingen te voldoen (d.w.z. een terugbetalingsregeling te treffen met Nederland en het VK). Indien dit niet gebeurt zal de ESA een zaak zal aanspannen bij het EFTA-hof, die naar verwachting een jaar in beslag zal nemen. Nederland is daarbij geen partij, maar volgt dit proces op de voet.
- Los van de rechtszaak er uit de boedel van Landsbanki geld zal gaan vloeien richting de schuldeisers (depositohouders). De recovery rate wordt door curatoren ingeschat op 99% voor de depositohouders (waaronder ook de NL en VK vorderingen vallen), waarvan mogelijk al 30% aan het eind van 2011 zal worden uitgekeerd. De boedelafwikkeling zal echter naar verwachting niet voor 2017 kunnen worden voltooid.